

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Delső-tordauca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haenstein és Vogler Uriutca 13. Lang et Schwarz, Fördőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyiltér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy tven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft o. é.
hét óra 7 „ „
félévre 6 „ „
évnegyedre 3 „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

Hétfalusi magyar és román polgártársaink sérelme tekintettel

a „Czáfolata a brassói városi közönség által „A hajdani törösvári uradalom jogállapotjáról“ cím alatt 1871-ben kiadott „Magyarzatoknak.“ Irta Pávai V. Elek ügyvéd. (Kolozsvárt, nyomtatott Gámán János örökösénél 1873) című jeles és valószínű írt füzetre.

II.

(k—g) Első cikkünkben kimutattuk, hogy Törösvár tartozandóságaival együtt inscribáltatott Brassó városának, azután 25 évre megújított az inscriptio. A mohácsi vész utáni zavart viszonyok ez ügyre is a feledés fátyolát borították, s a vár továbbra is a Barczaságba bekebelezve maradt egészen Bethlen Gábor koráig. — 1615-ben országgyűlésileg számbavétetvén a pura fiscalitások, kitünt, hogy eredetileg Törösvár is ezek közé tartozott, mely csak bizonyos summáig van elzalogosítva Brassó városánál; a fejedelem tehát felszólította a brassóiakat, hogy a várhoz való jogukat igazoló leveleiket mutassák be, hadd lássa a fejedelem, minő jogalapon jutott e vár a városbirtokába.

Mit tett a circumpectus natio? Megtagadta a II. Ulászló-féle inscriptionalis levelek létezését, azt állította, hogy e levelekről mit sem tud, így szólván: „megparancsolta ő felsége, hogy e leveleket producáljuk, mi pedig tudván azt nyilván, hogy Törösvára minékünk soha inscriptio-ba nem adatott semmi fejedelemtől, nem tudtuk előhozni, mivel nem volt.“ Hallatlan ámitás!

A fejedelem újra leirt, hogy csak keresék elő a leveleket, mert nyomába jött, hogy a vár pura fiscalitás. 10 évig halasztották az ügyet, ekkor országgyűlés elé került; küldöttek is a szászok fel bizonyos okmányokat, de ezek nem voltak az eredeti inscriptionalis levelek, mert a városi főbíró most is azt merte állítani, hogy Törösvárt ők nagy költséggel építették s a „tanács ezután is azt állítja, hogy inscriptionalis levelek nem léteznek.“

Nem tudván tőlük Bethlen Gábor kicsikarni az eredeti leveleket, melyeket levéltárjukban rejtegettek, nem volt mire támaszkodni, s így elbékélték az ügyet. — Így jött létre 1625-ben a Bethlen-féle szerződés és ennek nyomán 1651-ben Ap. Const. 82. titulusa, melynek értelmében Törösvár és a nevezett községek továbbra is Brassó ragadozó körmei között maradt.

Alaposan czáfolja meg Pávai a Brassó városa által kiadott magyarzatok ezen tételét: „e községek, oklevelekből kimutatott első létezésétől fogva jobbágyságuk iránt semmi kétség nem foroghat fenn.“ Pávai mindenütt okmányokra hivatkozik. Felhozza a röpirat,

hogy Ulászló király okiratában a nevezett községek „Jobagiones“ névvel nevezetnek.

Ennek ellenében Pávai utal az okiratra, hol nem Jobagioneseknek, hanem Incolaeoknak nevezetnek, mi nagy különbség. Azt is állítják a szász atyafiak, hogy várszolgálatra nem alkalmaztattak, hanem egyenesen robott munkára voltak kötelezve, mint egyszerű jobbágyok. Miből állott e tartozás? Nem volt egyéb mint a város által küldött tisztviselő szolgálatának megjutalmazása in natura. Az 1647-ki községi határozat így szól: „hogy Hétfaluvála tisztek több munkát ne végeztesse, hanem csak a hivatalos bíró számára, ki egy vagy több esküdt közönségi taggal ott a közigazgatást végezte.“ Az 1648-ki így szól: „a bíró tegyen határozott rendelést, hogy a hétfalusiak hány hold földet tartozzanak a kapitánynak és ispánnak bevetni és learatni.“ Ezekből látszik, hogy e szolgálatok nem voltak egyebek, mint in natura tett tisztviselői fizetések. Ezt akarták a szászok robot munkára változtatni, s csakugyan 1761-ben egy urbéri öszszeírás vitetett végbe a nevezett községeken Brassó városa erőszakosan, hol már ugy tüneti fel magát, mint földes ur; ez öszszeírás főbb pontjai: hogy a földes ur — a város, — szántóföldeken, kaszálókon, réteken, havasokon kívül a regalekat is bírja, hogy a községek fizessenek dézmát, felét a magyar papnak, felét a városnak, hogy minden jobbágy (?) fizessen fejről 2 frtot és marhajáról 1 frt taxát. — Az előbb mondottakból ez intézménynek égbe kiáltó jogtalansága kitünik, ki bővebben akar megismerkedni még az ügy ezen oldalával, ajánlom e munkát, mely mindenütt a történelmi jogalapon áll.

A röpirat hivatkozik még az 1870-ki urbáriumra, melyet állítólag a nevezett községekre is kiterjesztették. Ez erőhatalommal lehetséges volt, de a községek mindig ellentmondottak az ily nemű kísérletnek, — vagyon urbarium — így szólnak, — mely behozatott 1780-ban april 5-én, de mi a szerint a szolgálatot nem tesszük. Ismét így: igen is van urbariumunk, hanem a szolgálatot nem tesszük ezen urbarium szerint, csak taxát fizetünk. Következőleg minden terhek, melyeket a nagy-lelkű város e szegény nép nyakára rótt, nem egyebek törvénytelen, igazságtalan zsarolásoknál, miknek olvasására fellázad minden becsületes ember morális érzéke. A viszony e községek és a város között ma is az, mi régen volt. Minden községnek nagy kiterjedésű erdei vannak Brassó, mint földes ur kezén, melyekből lelkiismeretlenül ezeket rak zsebre a város évenként. Ezen kívül kezén vannak a regalék, melyeket ugy kezelt és hasznosít, a mint önző érdeke követeli. — Minthogy a robottot és az ehhez tartozó szolgálmányokat, dézmát stb. a 48-ki törvényhozás megszüntette, Brassó nemes városa nem szégyenlő kárpótlásért folyamodni, mit nyugodt lelkiismerettel rakott zsebre.

Hol a lelkiismeret! mely nem lázadt fel e zsarolás ellen, mely elég merész volt megcsalni az államot, oly követelések formálása által, melyek a legégbekiáltóbb igazságtalanságokon nyugosznak.

Nem folytatjuk tovább. A mondottakból világos, hogy a brassóvidéki 9 magyar község eredetileg szabad volt, mint a Székelyföldnek minden más községe, nem tartozott egyébbel, mint várőrizet kötelezettségével. Csak okmány hamításoknál, eldugásoknál, megvesztegetéseknek sikerült e né-

pet mai siralmas állapotába süllyeszteni a nagy lelkű szász atyafiaknak.

Felborzad az ember morális érzéke, ha elgondolja, mily igazságtalanságokra képes az ember még saját társaival szemben is, ha önző érdeke ugy kívánja!

A kis füzetet lelkiismeretesen ajánlhatjuk mindenkinek, ki azon 9 községen elkövetett nagy igazságtalanságokról bővebb adatokat akar magának szerezni. Pávai nem sophismál, száraz történelmi adatokra építi következtetéseit, melyeknek ép ezért van meggyőző erejük.

Különösen felhívjuk a képviselők és a kormány figyelmét e kis füzetre, hisz talán maholnap a törvényhozás elé kerül e községek ügye is, mely állapotot tovább tűrni tiltja ugy az örök igazság, mint az ott leigázott népség életérdeke. Elég sokáig ott Brassó város scorpíója a nevezett községeknél, elszíva ezeknek legjobb életerőit, ideje már, hogy visszaadassanak önmaguknak, hadd érezzék, hogy többé nem az önző speculativ szellem uralkodik felettük, hanem az igazságos törvény.

Értesítés az erdélyi rom. kath. statusgyűlésről.

Gyulafehérvár, május 15. 1873.

VI.

(Fogarasy M. püspök beszédének vége.)

Azonban ha más vallású atyánkfiai segélyére nem is számíthatunk, tömörülünk mi katolikuskul azon áramlat ellen, mely a vallást a nép szívéből kiirtani törekedvén, azt véli, hogy a cultura magára elegendő az egyének s a társadalom boldogítására. Szörnyű csalódás ez, mint azt napjainkban elég szomorú példa tanúsítja.

A korszellem törekvése a materialismus felé irányult, s sokakat elszédítvén rövid idő alatti meggazdagodás utáni törekvéseire ragadott. Mi lett következménye? Minő jelenetet mutat fel ép most a gründerek csoportja? Több mint 400 millióval károsították meg a szegény népet, miután zsebéből vagyonát kizsarolták. Hát a cultura? Egyedül a cultura teszi az embert jó emberré? Sőt inkább a cultura vallás és erkölcs nélkül nem nyújt-e eszközöket s módokat a csalásra? Gyakran hallottam, hogy szegény s becsületes emberek a törvénytörésekhez folyamodnak irnoki állomás elnyeréseért; de rendszeren elutasítják őket, mert a börtönökben elegendő vannak, kik az irnoki teendőket örömet s igyen elvégzik; legalább a fehérvári törvénytörők irnokait a börtönből kiállítja.

Ime eredménye azon törekvésnek, mely a vallásosságot a művelődésnél, sőt a törvénykezésnél is mellőzni akarja.

Mi azonban örök elveket hirdetünk s azoktól el nem tántorodhatunk, ha naponta új esabítások, új leczkék, új ösztönzések kísérlenek is minket. Tömörülünk azért, s akkor nem fog rajtunk daldalmaskodni semmi ellenséges törekvés.

Az erdélyi katolikus status gyűlés Isten jóvoltából megkezdette működését, összerátasunk és buzgóságunktól függ, hogy önkormányzatunk teljesen valósuljon, s életre való legyen.

En részemről ez ügyben az Istentől minden jót remélek, ki mindedig engem megsegíteni méltóztatott, hogy kezdeményezéseim többé kevésbbé sikerüljenek.

A Szt-István társulat 1848-ban ugyszólva csak embryo volt, s mégis midőn a többszázados alkotmányok összehullottak, minden romba dült, Magyarország pusztasággá változott: ez egyszerű vállalat megküzdött a zivatarral, s azóta szépen kinötte magát. Remélem, hogy a statusgyűlés, az autonomia sem fog meghiusulni, melynek én állottam bölcsője mellett.

A boldogemlékeztű, nagy tudományu, kitűnő politikus, jeles hazafi Lonovics József érsek, kitől én igen sokat tanultam, ama borongós időkben egy alkalommal nálam volt. Mindketten tételességre levén kárhoztatva buslakodtunk, aggód-

tunk, sétálgattunk. Nem tudom, mihez fogjunk mondá egykor, a tételesség nem mi hozzánk való, mindig csak nem sétálhatunk.

A püspöki tanácskozásokat, mondám én, papirra teszem, hogy legalább az utókorunk maradjon meg. Ő helyeselte tervemet, s én hozzá fogtam a munkához. Gyenge kezdemény volt ugyan, de oly jó mag, mely kikelt, mely oly növekedésnek indult, mely már annyira megerősödött, hogy azt többé elnyomni nem lehet. Mi ugyan Erdélyben 275 ezer lelket számlálunk. Szép szám, vagy pedig kevés a mint vesszük. Azonban az erő nem a számban rejlik, hanem az intenzivitásban, melynek segélyével kis szám is sokat tehet, sőt egyetlen ember szívós kitartása is bámulatos eredményeket tud létrehozni.

Mi pedig, mint gyűlésünk is mutatja, Erdélyben nem vagyunk valami elesett emberek.

Ha öszszeszedjük magunkat, ha tömörülünk, ha összerátasunk, valamint az intelligencia között egy a polgári factorok körében tekintélyes állást, tudunk elfoglalni. Ez ország nagyjai sohásem szégyenlették fennen lobogtatni a katolicismus zászlóját, s az újabb epochában is a kathol. név nem csekély fényre tett szert, midőn látjuk, hogy a kath. egyház fia minden munkatérén, minden polgári osztályban, minden hivatali körben számszerűen megjelenve a méltányos igényeknek mindenütt meg tudnak felelni. Mi is a kath. lobogót tartva kezeinkben annak árnyában mindent egyesítünk, a mi a fenséges királyunk iránti hűséget, alkotmányosságot, műveltséget, fölvilágosodást. Sötétséget fogunk ugyan ránk elleneink, de mi nagyobb világosságban járunk, mint ők, mert a mi világosságunk belső, az övék pedig csak külső máz, minden belső soldítás nélkül.

Méltóztatassanak megengedni, ha örömben keblem ömleg és szavaim talán taradoznak; azonban lehetetlen volt elfojtanom keblem érzéseit; lehetetlen, hogy kissé hosszasan nem tolmácsoljam köszönetemet azon szép rendért, melyben tanácskozásait folytatták, azon kedvező eredményért, melyre eljutottunk. Ez valóban epochalis actus volt, méltó, hogy a historia évkönyveibe följegyeztessek. Ily tényekből fűződik a történelem, mely az ivadékokat lelkesedésre ragadja. A historia ez ügyben nekünk is kedvezett, kedvezünk mi is neki, midőn új jeles ténynek gazdagítjuk lapjait. Azért ajánlom ez ügyet továbbra is becses figyelmökbe. Elszéledve e helyről; ne széledjenek el az ügytől, hanem egyetértés és nemes buzgalom tartsa össze lelkeiket, hogy erősök legyenek megvédeni s ápolni a kath. egyházat körének ezen véghatárán, melyen túl már nem csak más emberek, hanem más eszmék, más társadalom következnek. És most áldja meg az Isten mindnyájukat s vezérelje szerencsésen haza tűzhelyeikhez!

Ezen bezáró beszédet a gyűlés lelkes éljenekkel fogadta, érzelmének pedig Apor Károly b. méltó kifejezést adott, midőn megköszönte ő nagyméltóságának lelkesítő nyilatkozatait, bölcs vezérlését és pártatlan vendégszeretetét s azon hő kívánatait káposolta a köszönethez, hogy az ég excáját sokáig éltesse, hogy művének valóságos örömét lelhesse s hívei föltött áldásosan örködhessék! Éljen! kiáltották mind.

Igy lett bezárva e nevezetes gyűlés, melyhez oly sok reményt káposoltunk s melytől ezen tuligen sokat váruunk. Röviden még kell meg említenem, hogy a gyűlés világi tagjai állandó, az egyháziak pedig mint a helyszüke engedte egymást fölvaltó vendégei voltak ő nagyméltóságának.

Az izletes ebédeket mindig szellemdus felköszöntések fűszereztek, melyek közül nevezetesebbek voltak püspök ur ő excja köszöntési pápa ő szentségére, apostoli királyncnk ő felségére, Jó-sika b. ő excjá, a küllői küldöttekre és a gyűlés más tagjaira. Valamint más részről Jó-sika Lajos br. ur ő excjá, Apor Károly br., Puskás Ferencz alispán, Pócsa József és mások több rendben ő nagyméltóságát éltették. Ugy a derék világi tagtársakra nem egy poharat emeltek a klerus tagjai, valamint viszont ők is kivált dr. Otrobán Nándor lelkes, megragadó szónoklatokban szólottak a papságról, ugy hogy ha e gyűléseket akarjuk röviden jellemezni, mondhatjuk, hogy itt a világiak szerepeltek s győztek, a papok pedig tapsoltak. Végül megemlítjük, hogy a gyűlés tagjait nem kis mértékben lepte meg az

Itteni kath. lyceumi s gymn. ifjúságnak máj. 12-n este rendezett akademiája, melyben ének, szavalt, párbeszéd, szindarab egymást felváltva tették kedvessé az esti 7 órától 9 óráig tartó nyitást. Szép napok voltak ezek, adja az ég, hogy még szebbeknek legyenek hírnökei. És most letezem tollamat bocsánatot kérve, ha az talán nem volt elég gyors s ügyes, hogy a megtörtént dolgoknak minden egyes részletben hű másolatát adhassa.

Éltes Károly.

N.-Enyed. 1873 május 24-én.

Azon általánosan érdeklő közügyek között, melyek jelenleg felmerülve közfigyelmet ébresztenek részint magának a ténynek fontossága, részint a résztvevő személyek köztudatu előkelősége által bizonyos csekély feltűnést okozza, ha ezt még oly nagyon akarnók is, azon jótékony célú műkedvelői előadás közlése, mely f. évi. május 22-kén áldozó csütörtökön, a felállítandó alsó-fehérmegyei kórház javára adatott elő. De mind a cél közjóra valósága, mind az eredmény kielégítő, sőt fényes volta megérdemli, hogy mint vidéki közönségünk áldozatkészségének, mely jelenleg különben is anyira igénybe van véve, — tanujelét, elismeréssel említsük fel, s azt köztudomásra hozzuk.

Érdemes lesz a célról, a felállítandó megyei kórházról felemlíteni, hogy alapja már 1848 előtt igen szépen megvolt vetve, s hogy azon szomorú időszakban, annyi mással együtt, megsemmisült a gyűjtés eredménye, az újra munkálni kezdő fáradhatatlan szorgalom ismét oda vitte, minként az ezerekre ment; de még eddig nem elegendő összegek szereve, a közel jövőben felemelkedni láthatjuk a szép célú épületet. Míg azonban ez megtörténik, pár szóból álló ideiglenes kis kórház állíttatik és szereltetik fel, hogy ez intézet ne a főcélra szolgáló tökéletét rövidítse, a közönség áldozat készségére számítottak az intézők, még pedig csakugyan szép eredménnyel.

Részint az ev. ref. collegiumi ifjúság, részint egyes műkedvelők közreműködésével Szigligeti „Szökött katonája” adatott elő. — Igen sajnáltuk mindenkor, de különösen ez alkalommal, hogy városunk a szükségletnek megfelelő nagy teremmel nem rendelkezhetik s ha netán a városház kivánatos kiépítésével e hiány kipótolva nem lesz, valószínűleg sokáig kell minden közéleti előadásnak kényelem és czél szerű elrendezés tekintetéből szükségletet s rövidséget szenvedni, mi a jövendő csorbítására nagy mérvben folybe. A kis terem zsúfolva volt; mutatja az eredmény, mely közel 130 ft. tiszta jövedelmet hozott a kitűzött célra. De elismeréssel kell lennünk az igen tisztelt előadó hölgyek és urak iránt, kik élvezetes játékkal számot koszorot, bokréta és tapsot arattak s fel kell említenünk az előre törekvő collegiumi ifjúság vonó-hangszer karát, melyet pár darab szabatos előadása alkalmával megénekeltek és végül, mint mindezek kiváló elősegítőjének üdvözlőnk kell kifejeznünk dr. Botz József megyei főorvos és rendező társainak fáradhatatlanságukért.

Igen természetesen a siker feletti örömmünkben kritikára gondolnunk sem lehet, mindazáltal megjegyezhetjük, hogy a szereplők közül többen igen sok otthoniassággal s fesztelenséggel mozogtak, mit a további gyakorlat csak emelni fog.

Szereplők a következők voltak: Gróf Monti Nagy József; Camilla, neje Czirner Istváné; Korpáciné, öz. Kovácsné Papp Valeria; Gergely Bedő Ferenc; Lajos Gyárfás Albert; Julcsa Veres Mari; Saint Geran Leitschaft Károly; Völgyi, ezredes Máthé György; Róza, társalkodónő Vajna Kata; Gémesi, jegyző Benedek Dénes; Kisbíró Páljános Károly; Pista, kovácsinas János Gábor; Jancsi szabóinas Fülepk Lukács; Hadsegéd Zagoni Pál; Pinczér Farkas Károly; Primhegedűs Hollaki Gy.

Az előadás utáni nap 23-kán a collegiumi ifjúság nagy májálissa volt igen szép és nagy

közönség részvéte mellett, melyet nem gátolt sem a távolság, sem a rossz ut; de annál inkább örövendeztetett Jupiter pluvius — szerencsés távolléte által.

r. l.

Bécsi világkiállítás.

A magyar osztály központja és éjszakai csarnoka már majd nem teljesen kész, és csak is a déli csarnokban van némi dolog a vasipar és bányászati osztályban.

A borkiállítás imponáns lesz, Wagner László tanár és szakbiztos, ugyisintén Gamauf felügyelő nagy buzgalommal működnek. Hátrább van a gazdasági osztály, hol aránylag véve legtöbb dolog van még; míg ellenben a gazdasági gép-csarnok magyar osztálya már készen áll.

A művészeti csarnokban még két napi rendezés kell és ez osztály is nyitva leend a közönségnek.

Több baj van az „Exposition des Amateurs”-k rendezésével.

A üzletek is folyamatban vannak már; bár még teljesen rendezkedve nem. Éddig a következő nagyobb megrendelések történtek:

A herendi Fischer nagyobb megrendeléseket kapott a valesi és Arthur hercegektől. Az előbbi megvette Fischer azon nagy s a magyar koronával díszített áttört porcellán öblönyét, mely már sokak figyelmét magára vonta. Ára 20,000 ft. A napokban Lord és Lady Cooper rendelt meg több erdélyi kulacsot és egy Zsolnay féle (Pécs) magyar korsót. Cederlund Esq. Stockholmból több tucizat poszonyi meglya szarát rendeltetett meg. Lajos Viktor főherceg megfya sétatokat rendelt. Santiago Larrain Perez, a chilii követéség titkára pedig honvédkorcsokot és kantárokat vett.

Lajos főherceg a napokban látogatta meg a székely házat. A székely atyfiakkal magyarul beszélt, s magyarul írta be nevét a vendégekönyvbe. Evett székely pogácsát és ivott borszékivizet is, és mielőtt elhagyá a házat, egy arannyal ajándékozta meg a jó embereket. Lehet gondolni az ifju pár boldogságát, mely szerény hajlékban egy főherceget vendégelt meg. Itt volt a kereskedelmi miniszter gr. Zichy József is.

A csárdában egyszerű borszéki vízkóstoló volt. Szárhegyi Bartalis Ignác, a borszéki források e derék képviselője, két napig ingyen vendégelt meg a csárda vendégeit e valóban kitűnő ásvány-vízzel, s a külföldiek különösen megkedvelték azt. Most több, mint két ezer üveg áll a csárdában a vendégek rendelkezésére és e borszéki tengerben képviselve van a borszéki Erdei, Boldiszár, Kossuth, és László-forrás. A borszéki források általános kiállítása is igen díszes leend. A forrásokot környező vidék fényképei, népviseletek, statiskai adatok stb. érdekes áttekintést nyújtanak.

A mult vasárnap cigány zene is volt a csárdában. Horváth Nácsi bandája játszott. Sok hallgatójuk volt, s különösen sok idegen, kik nagy érdekléssel gyönyörködtek barna vörös nadrágu zenészeink előadásán.

A magyar borok nagy népszerűségnek örvendnek már jelenleg is és bizton remélhetjük, hogy gondos kezelés, és helyes árak mellett, jelentékenyen megismertetjük és megkedveltetjük borainkat az idegenekkel, ha. t. i. sok idegen a kiállításra jön, a mi még nagyon kétséges.

Szerdán és csütörtökön az ipar palotában czimbalom hangverseny lesz. Schunda W. József derék fiatal hangversenyzünk Pestről e két napra felhossa a legügyesebb czimbalmost, ki a délutáni órákban fog játszani azon gyönyörű czimbalmon, melyet e fiatal iparosunk e bécsi tárlatra készített.

Szombat este világitattott meg először a ki-

ügyminiszternek két lánya volt, kik egy francia nevelőnő által neveltettek és a diplomáciai testület hölgyeinek, therapiail szomszédnők társaságában szoktak megfordulni.

Egyiküket Osman pasa, egy igen értelmes és becsületes fiatal ember vette el. Djemil bey, nom hallgatva vakbuzgósága szózatára, meg kérte és meg is kapta a második, Elmas nevű, leányának kezét. Midőn Osman pasa smyrnai kormányzó lón, magához vette titkári minőségben sógorát. — Ez a város északi oldalán egy csinos lakást vett, melyet az országban gűlhanának vagy is a rózsák házában hívtak, és két nevével együtt ott lakott.

Elmas és Nedjibe az első naptól fogva határozott ellenségek lőnek. Nedjibe tökéletes szépségnek kis környezetében megjárta, a természet megajándékozta mindazon kecskével, melyek egyszerűen törököt elcsábíthatnak, fehér, kővér, kerek szemű, sűrű szemöldökei voltak; mint a népdal Nedjibéje „kettős által büszkélkedett, melyen a szépség három barkája ragyogott.”

Egy költő, ki az európai édes vizek pázsitján látta messziről sétálgatni, — járását egy „köjöl köre ugrándozó páva járásához” hasonlította. Mi európai a nagy asszonyokat, kik a házi szárnyasok módjára tipognak, nem igen szoktak bámulni; de hát izlés dolgában nem lehet vitatkozni. Akárhogy álljon a dolog, elég az hozzá, hogy

állítási tér keleti részén felállított tengeri világitótorony, mely a kereskedelmi tengerészet palotája mellett fekszik. Az időjárás kellemetlensége miatt a közönség nem figyelhetette meg minden részében a világitótorony tüzének hatását, a mennyiben e megfigyelés csupán a kiállítási tér egyik részére szorítkozhatott. Messze távolságban a torony tüze egy élénk villogó csillaghoz hasonlít; közelebről nézve úgy tűnik fel, mint távolból világitó hegyi tűz. Minél közelebb jut az ember a toronyhoz, annál inkább szétterülnek a sugarak, s ha már a torony körvonalai is kivehető, a sugarak teljes szérszortóságával az illúzió is elenyészik. A torony közelében, miután ekkor már a körben futó tűz is látható, a világitás leggyengébb lesz. Szép, derült nyári éjszakákon pompás éji multság lesz a világitó torony tüzének hatását minden fokozatában figyelmesen szemlélhetni.

1874. évi államköltségvetés.

I.

A) Rendes kiadások.

1. A királyi udvartartás költségei	4.650,000 ft.
2. A kabinet iroda és ennek nyugdíjai	74,691 „
3. A főrendi- és képviselőház szükségleteire	700,000 „
4. A közönségi kiadások még nincsenek végleg megállapítva.	
5. Az 1849-ik évből az 1867. évig tetteleg fennállott központi kormány közgeinek nyugdíjai	248,392 „
6. Nyugdíjak	2.641,011 „
7. Allamadóság	60.022,282 „
8. Horvát-Slavonorságok bel-igazgatási szükséglete	4.460,000 „
9. Fiume	88,930 „
10. Allami számvevőszék részére általánypénz	150,000 „
11. Miniszterelnökség	329,080 „
12. Ő felsége személye körüli miniszterium	62,924 „
13. Horvát-Slavon-Dalmát miniszter és személyzete	48,000 „
14. Belügyminiszterium	7.466,489 „
15. Pénzügyminiszterium	52.581,060 „
16. Közmunka- és közlekedési miniszterium	7.298,088 „
17. Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium	11.746,348 „
18. Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	4.633,133 „
19. Igazságügyi miniszterium	11.551,439 „
20. Honvédelmi miniszterium	7.443,182 „
Rendes kiadások összege:	184.401,626 ft.

B) Rendkívüli kiadások.

1. A közönségi kiadások még nincsenek végleg megállapítva.	
2. Miniszterelnökség	30,000 ft.
3. Ő felsége személye körüli miniszterium	3000 „
4. Belügyminiszterium	39,064 „
5. Pénzügyminiszterium	14.134,150 „
6. Közmunka- és közlekedési miniszterium	21.369,377 „
7. Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium	397,640 „
8. Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	116,000 „
9. Igazságügyi miniszterium	853,193 „
10. Honvédelmi miniszterium	2.002,068 „
Rendkívüli kiadások összege:	39.944,492 ft.

Nedjibe kecsaire büszke volt, s Elmas, ki hozzá lehető keveset hasonlított, ép annyira megvetette, mint a hogy gyűlölte. „Szégyenlem magam, szokta barátainak mondani, hogy együtt kell laknom egy harembe e sovány halvány nővel, ki frank dalokat énekel, ép úgy öltözködik mint a hitelenek, — hogy az Isten verje meg őket.” — De valamint Anatólia legtermékenyebb vidékein is akadni itt ott egy pusztasivár zugra, úgy az ő boldogságát is zavarta titkos bánat. Nedjibének, noha évek óta volt férjnél, gyermeke nem volt; míg Elmas Smynában érkeztek egy lányka anyja lett. Ez volt az egyedüli főlény, mit a bey első neje versenytársnőjénél elismert, mivel azon a vidéken a nőnél az mindent fölülmúl, ha anya.

Elmas és Nedjibe ritkán látták egymást. Az ottoman főrangú családoknál minden feleség külön lakosztályllyal, külön szolgálkával, külön fogattal vagy hordszékkel bir; egyik a másikkal csak akkor találkozik, ha éppen kedve tartja. Vannak azonban körülmények, a mikor kénytelenek együtt megjelenni a világ előtt, így pl. mikor hivatalos látogatásokat tesznek. Így történt, hogy Djemil két neje együtt volt azon baleset alkalmával is, — melynek Elmas majd hogy áldozata nem lett; azon napot egy más hivatalnok haremében töltötték.

Hazament egy kocsiban ültek, de szokás szerint egy szót sem váltottak. Hazajövet Elmas be-

C) Hitel és pénztárműveleti kiadások.

1. Szőlődezmaváltás	3.111,197 ft.
2. Sorsolási kölcsön	1.488,822 „
3. Gőmöri vasut záloglevél-kölcsön	415,484 „
4. Pénztári műveletek	3.942,520 „
Hitel és pénztárműveleti kiadások összege	8.958,023 „

II.

1. Fiume	570 ft.
2. Belügyminiszterium	262,990 „
3. Pénzügyminiszterium	189.207,119 „
4. Közmunka- és közlekedési miniszterium	7.404,359 „
5. Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium	10.284,547 „
6. Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	386,904 „
7. Igazságügyi miniszterium	250,386 „
8. Honvédelmi miniszterium	43,593 „
Rendes bevételek összege	207.840,468 „

Mérleg.

A mérleg a közönségi kiadások nélkül és összehasonlítva az 1873. évre megállapított költségvetéssel következő:

Rendes kiadások 74-re	184.401,626 ft.
„ bevételek 74-re	207.840,468 ft.
Többlet	23.438,842 ft.
Rendes kiadások 73-ra	181.375,818 ft.
„ bevételek 73-ra	203.468,925 ft.
Többlet	22.093,107 ft.
Mutakozik tehát 73-mal szemben a rendes kiadásoknál 3.025,808 forint, a bevételeknél pedig 4.371,543 ft. többlet, az összes többlet 1.345,735 ft.	
Rendkívüli kiadások 74-re	39.944,392 ft.
„ bevételek 74-re	7.161,975 ft.
Hiány	32.782,517 ft.
Rendkívüli kiadások 73-ra	39.583,378 ft.
„ bevételek 73-ra	6.178,148 ft.
Hiány	33.305,230 ft.

Mutakozik tehát 73-mal szemben a rendkívüli kiadásoknál 361,114 ft. a bevételeknél pedig 883,827 ft. többlet; a hiány így kevesebb 522,713 forinttal.

Hitel és pénztárműveleti kiadások	74-ben	8.958,023 ft.
Hitel és pénztárműveleti bevételek	74-ben	15.862,033 ft.
Többlet		6.904,010 ft.
Hitel és pénztárműveleti kiadások	73-ban	13.488,131 ft.
Hitel és pénztárműveleti bevételek	73-ban	18.519,471 ft.
Többlet		5.031,340 ft.

Kevesebbek tehát a kiadások 4.530,108 ft., a bevételek pedig 2.657,438 ft-tal.

Levonván az utóbbi többletet a rendkívüli kezelésnél mutatkozó hiányból, marad hiány 74-ben 25.878,507 ft., miből levonva a rendes kezelés többletét 23.438,842 ft-tal, az összes hiány 2 mil. 439,665 ft.

Azon eltérésekre vonatkozólag, melyek az 1874 évi államköltségvetésben az 1873 évre megállapított költségvetés ellenében mutatkoznak, Kerkapoly mai beszédjére utasítjuk olvasóinkat.

B) Rendkívüli bevételek:

1. Belügyminiszterium	10,764 ft.
2. Pénzügyminiszterium	6.919,090 „
3. Közmunka- és közlekedési mi-	

zárkózott lakosztályba, mely társnejeitől lehetőleg távol esett. Rövid idő multával mondat neki, hogy férje az imam leányához ment. Tudta, hogy ez a kalandot férjének elfogja beszélni és a vihart előre látta. Ez eshetőséggel szemben azonban inkább az unalom érzete volt az mely elfogta, mint a félelem; ismerte Djemilt, és tudta, hogy ő csak azok előtt félelmetes, kiknek erőszakoskodásával imponálhat. A bey valóban el is jött, a kerten végig haladt, és megjelent Elmas termének félig nyitott ajtaja előtt. Elmas fölkel, hogy őt fogadja. A bey rossz kedvűleg levetette magát a pamagra. Hivatalos öltönyben volt, hosszú felöltönye nyakig be volt gombolva, lábait széles bugyogó takarta a fezz homlokát egész szemöldökig fedte; ujjai közt olvasót forgatott, melyet soha el nem hagyott. A bey elég rut személy volt, kis testén nagy fej nyugodott, arcát fekete, sűrű, bozontos szakáll körítette, fénytelen szemével soha sem nézett egyenesen maga elé. Ereiben nem igen sok vér keringet abból a nemes török fajból, mely hajdanta egész nyugatnak lezékéket adott a lovassági hadászattól; Djemilben több volt anyai részről való rajah őseitől, mint ottoman atyától; arcán a szolgáltság kifejezése tükröződött. — Mi történt önnel az imént? szakítá meg végre mogorva hallgatását.

(Foly. köv.)

TÁRCZA.

A bey háza.

— Rajzok a háreméletből. —
(A „Revue des deux Mondes” után.)

I.

Djemil-bey a smyrnai sersil egyik legkiválóbb hivatalnok volt. Atyja, a török császárság egy tartományának kormányzója, Párisba küldte őt; de a fiatal Djemil egyike volt azon keletieknek, kik fölveszik az európai civilizáció vétkeit, de a saját hazájukért azért nem feledik el. — Mikor visszatért vakbuzgóbb volt mint azelőtt. Franciaországban való tartózkodása alatt egyebet sem sajátított el, mint a francia nyelvet, bacarat titkainak mély ismeretét, és a champagnei bor szeretetét, ezt persze csak magányosan, a vén hívők fürkésző tekintetétől távol gyakorolta.

Visszatérte után csakhamar kapott egy nőt, ki méltó társa volt, Nedjibe-Hanemet, egy Konstantinápoly környékbeli imam leányát. E nő gyöngye eszű családjá által a hitelenek gyűlöletében és legorthodoxabb tudatlanságban neveltetett. Djemilnek származása és nyelvismerete azonban gyors előléptést ígért a közigazgatási pályán; hogy kilátását gyára pítsa, elhatározá, még egy házasságra lépni. A pénz-

nisterium	221,271 „
4. Földmivélés-, ipar- és kereskedelmi ministerium	400 „
5. Vallás és közoktatásiügyi ministerium	10,500 „
Rendkívüli bevételek összege	7.161,975 ft.
C) Hitel és pénztárműveleti bevételek:	
1. Szülődézsmaváltás	3.111,197 ft
2. Sorsolási kölcsön	6.148,322 ft
3. Gömői vasut-záloglevélkölcsön	2.659,494 ft
4. Pénztári műveletek	3.942,520 ft
Hitel és pénztárműveleti bevételek összege	15.862,033 ft

Szászváros, máj. 21-én 1873.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Szabadjon remélnem, hogy becses lapjában tért enged rövid közleményemnek, mely meglehetősen későn lát ugyan napvilágot, de tán még nem késett el. Itt, hol a magyarság oly kevés s nyelvünk mivélésére gymnasiumunkat s árván tengődő kaszinókat kivéve semmi gond, semmi eszköz, hol fájdalom(!) a magyarok sem tudnak — tiszteltet a kivételeknek — magyarul, s ha így tart, ma-holnap elsodor az idegen nyelvek egoismusa: itt mondom oly nagy horderejűnek tartok minden arra vonatkozó törekvést, hogy köztudomásra nem hozni s ez által magunkról életjel nem adni többnek tartanám pusztá szerénységénel.

Ily nemes törekvése vala azon műkedvelő társulatnak, mely városunk minden jóért s nemesért lelkesedni tudó hölgyeiből s a gymnasium tanító karából alakult s oskolánk terményrajzi muzeuma gyarapítására 3 előadást rendezett a következő modern vigjátékokból: „A váró terem-ben“; „Kukli predikációk“; „Nő-udvarlás“; „Három Kalap“; „Egy csésze tea“ és „A 8-ik pont.“ Mind három előadás szép számu közönség előtt folyt le s közel 200 o. é. forint tiszta jövedelmet hozott. A nők részéről közreműködtek: Milassevics Nina, Fornszek Bella, Bárdosy Emilia, Fornszek Jolán és Lugosi Irén kis-asszonyok.

Megengednek a t. játszó urak ha — mint érdekeltek fél — nevüket elhallgatva, annál fényesebb betűkkel jegyzem fel a szépek neveit. Az igazság érdekében csak a közvéleményt tolmácsolom, mely őket minjig tapsvihar s koszorúkkal fogadja. S valóban helyesen átértézt szerepeiket oly szabatosan játszták le, hogy a legmagasabb igényeket is kielégítették s akár mely társulatnak diszere váltak volna. Vajha minden nemes czél ily buzgó vállalkozókra találna, s minél többször látnók őket a színpadon!

Köszönet szép hölgyek szives közreműködés-tökért, köszönet a gymnasium, nem! kulturánk nevében! Adja az ég! hogy az élet annyi rózsát teremjen számotokra, a mennyit Thalia temploma! A viszontlátásig Isten veletek!!!*)

Egy műkedvelő.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 27.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjenk.**

— **A pesti nemzeti muzeum** utjonnan berendezett ásványosztályának egy angol látogatója volt néhány nap előtt, a műértő férfi, ki maga is nagy ásvány kedvelő, az arany és ezüst szekrények előtt bámulva vette le főveget, egy nyilatkozott Pulszky Ferencnek: „Mondhatom ily gyűjtemény a keresk föld egy muzeumában sincs.“ Ez egy szakember nyilatkozata, ki alig tudott megválni a fény és alak tekintetében oly kiváló erdélyi arany kövektől, s bámulva a Weisz-féle gyűjteményt, mely nyolcezer frton vásároltatott meg, az a Lobkovicz-féle ez osztályba helyezett darabokat, sat. Annira ment a műértő lelkesedése, hogy a legkritikább példány előtt egész a hitáttal hájtá meg térdét: Azt mondá, neki ezért az egy darabért is érdemes volt Pestre utazni.

— **A jogász segélyző-egylet,** mely nem rég alakult meg, a közönséget pártfogásra, gyámolításra szólítja fel. Nincs okunk kételkedni, hogy e fiatalági egylet eszméje is rokon keblek és résztvevő szivekre talál.

— **A májálisok** koronája, a várva várt egyetemi májális, melyre hölgyeink hetek óta örömmel gondolnak, holnap (szerdán) lesz a Nemes kertben, hol ez alkalomra igen fényes díszítést terveznek. Az ékes lámpionok színes világa, a gondosan készített transparent, bizonyára kedvesen fogják meglepni a nagy közönséget. Valószínű, hogy oly népes májális nem lesz s nem is volt eddig, mint az egyetemi májális, persze, ha az idő kedvezni fog; lehetetlen, hogy ne pártfogolja a kolozsvári lelkes közönség azt a májális, mely a leendő egyetemi kör javára adatik. Belépti díj 1 ft 50 kr.

— **Tegnap déltáján** a nagy-szebeni vendégek tűzoltóink kíséretében dob s trombitászó

mellett a kolozs-monostori tűzoltókhoz mentek fel. A csapat élén Minorich Károly és Popini Nándor voltak.

— **Szép áldozat.** K. Biasini Domokos, — mint halljuk — szállodájában a tűzoltó-egylet iránti szíveségből a nagy-szebenieket itt mulatásuk alatt — az élelmezést kivéve — mindennel ingyen látta el.

— **A nagy-szebeni tűzoltók** tegnap d. u. távoztak el városunkból, hol — mint kifejezték — a legszívesebb és barátságosabb fogadtatásban részesültek. Itt csak a kölcsönt fizették vissza, mert a n.-szebeni tűzoltó-ünnepélyen a tőlünk ment küldöttség is hasonló fogadtatásban részesítettett.

— **A keleti vasut ügye** utolsó stadiumba lép. Az igazgató tanács június 18-ára hivta össze a részvényesek közgyűlését s ekkor fogja előterjeszteni a pénzügyminiszter ajánlatait indítványok alakjában. A miniszter ajánlatai tudvalevőleg oda özpontosulnak, hogy a pálya az állam által vétessék meg és pedig sorsjegy-tervezet alapján.

— **Világkiállítási rövid hírek.** A török szultán júliusban szándékozik a világkiállítást meglátogatni. — A kiállítási palotát m. csütörtökön a roszt időjárás daczára 27,190 személy látogatta meg; pénteken már kevesebben voltak. — Ugyanaz az nap a kis Valeria főhercegnő újból megjelent s most már Nagy-Británia kiállítását látogatta meg. — A kiállítási palota nyitva állásának ideje egy órával meghosszabbított, míg ugyanis eddig csak reggeli 10 órától csak esti 6 óráig volt nyitva, ezentul reggeli 9 órától fogva lesz látogatható. — A vendéglők a kiállítási téren esti 8 óráig, az igazgatósági épület mellett kijárat 9 óráig vannak nyitva s így a közönségnek jut elég ideje a gyönyörű park megszemlélésére is. — A kiállítási jury (a díjakat odaítélő bizottság) hir szerint jul. 1. kezd el tevékenységét. — Az idéni második virág és gyümölcskiállítás megnyitását az időjárás miatt jul. 1-re halasztották el. Érdekes látványt nyújt az osztrák tengeri világító torony, mely a kiállítási park keleti felén a kereskedelmi tengerészeti pavilonja mellett állítottatott fel s f. hó 22-én este gyújtott meg legelőször. A távolból a torony világa csillagként világol, ha közeledünk, hegyen égő lánghoz hasonlít s mentől közelebb jövünk, annál inkább kiszélesednek a sugarak. Egy lámpást hoznak körforgásba.

— **Nagyszerű májális** van keletkezeten, melyet az iparos egylet alapítókéje szaporítására, június hó 29-dikén fog rendezni. Jó előre ajánljuk a tisztelt közönség figyelmébe, miután egy igen élvezetes nyári mulatságra számíthat.

— **A bécsi liquidációk** egy pesti czégbukását is magok után vonák. A bécsi alkuszbank liquidál, ennek folytán a pesti alkuszbank sem lehet különben. Ez intézet különben csekély fontosságal birt a pesti piacra nézve.

— **Irodalmi hírek.** Wilkie Collins általános ismert regényét „Az új Magdolna“—t, mely Európa majdnem minden miveltebb nyelvére le van már fordítva, drámává alakította által s a prologgal ellátott három felvonásos dráma f. hó 19-én lett először előadva a londoni Olympic színházban. A közönség el volt ragadtatva a darab által.

— **Szegény szabó legény ugyan megjárta.** Nagy nehezen összekuporgatott egy pár száz forintot, s azt a pesti takarékpénztárba tette; de nem nyughatott a jámbor s ő is akart börzepapirokkal játszani, elmegy tehát a Salomon-féle váltóüzletbe, hol miután szándékát előadá, török sorsjegyeket tukmáltak nyakára és pedig darabját 79 ft. 98 krval. Emberünk az utcán találkozik egy ismerőjével s elmondja, hogy mily előnyös üzletet csinált; ez kineveti s értésére adja, hogy a sorsjegyeket igen drágán vásárolta, mert azok napi árfolyama 70 ft.; nagy meglepetés, s utánjárás után meggyőződék a felől, hogy e papirokat 71 ft-nyal csakugyan meglehetet volna venni. A legény visszamegy a boltba s követeli a felül fizetett 28 frnyi összeget, itt azt felelik, hogy gekauft ist gekauft, panaszra megy a kapitánysághoz, a törvényszékhez, ott elutasítják. Másnap egy ügyvédességgel megint elmegy az üzletbe, hogy ki-egyezést kíséreljen meg, gorombán feleltek. Erre ő is elveszti türelmét, dulakodás támad s a szegény károsultat mint közcsendháborítót bekisérik a hüvőrsre. Erre elmondhatta, hogy hát ez ő az igazság? Igen a formális, de nem a tényleges.

— **John Stuart Mill** hátrahagyott iratai A „Daily News“ értesít, hogy nevezett író kimerítő életírást hagyott hátra; a kivül értekezéseket „a természetéről“, a „theismusról“ s „a vallás hasznosságáról.“ Intézkedtek, hogy e művek mielőbb könyomassanak.

— **Igen gyakorlati intézmény** életbeléptetését ajánlja egy dr. N. N. egyik bécsi lapban; miáltal Placht, Reichenberg et Compféle börzén schwinderek (magyarul mondva: a börzén csalók) általi rászedetés ellen lenne megővő a nagyobb közönség. Ez institúció valamennyi külföldi nagyob városban életbe van léptetve, ott ugyanis vannak szöb-les ismeretséggel és számos összeköttetéssel bíró magán hivatalok, a melyekben az ember csekély díj lefizetése mellett, mi havi előfizetés mellett, majdnem parányira redukálódik, a lehető elővigyázat

szemmel tartásával, azon kereskedők üzleti és hitelviszonyai felől, kikkel összeköttetésbe szándékozik lépni, felvilágosítást nyerhet. Ily intézmény Austro-Hungariában s főleg Bécsben, hol pedig arra oly nagy szükség van, még eddig hiányzik, s úgy látszik, hogy az ottani hatóság mindenféle akadályokat gördít egy ily hivatal életbeléptetése ellen, mire pedig már egy jó hírű berlini bankrház vállalkozott. Bizony Pesten se ártana ily intézetet felállítani: csak hogy félő lehetne, hogy az újabb-kori erkölcsi viszonyok folytán aztán ez intézet vezetői magukat a szédelő firmák által leengedik kenyeretzeteni s megbízóknak hamis felvilágosításokat adnak.

— **A vidéki tisz. közönség** becses figyelmét sietünk felhívni jeles lényképésznünk T a u f e r Gyula ur erdélyi körújtára, a melyre már e hó 28-án el is indul, és pedig egyenesen Zilajra, a honnét már több meghívások folytán várják is.

— **Borbély és író.** Egy sárvári borbély jelenleg egy 5 kötetes történelmi mű kidolgozásán fáradozik. A mű legközelebb fog az író költségén megjelenni. Aztán mondja valaki, hogy nem terjed hazánkban a (tul) civilizáció.

— **Lelet a római korból.** A Dunaszabályozási vállalat a Margitsziget felső csucsán és az újpesti kikötő között egy óras kotrógépet állított föl, e gép már 8 nap óta egy a folyam medrében levő régi fal részeit kotorja, melyek, úgy látszik, egy régi római fürdőhöz tartoztak. E gyanítás annál több valószínűséget kezd nyerni, minthogy tegnap egy 3 láb hosszú 2 láb széles követ húztak ki a következő felirattal: DANUVIO SACRVM. ETVLENS... RONI... EC. LE. A két utolsó szó nem olvasható, minthogy a kő azon a helyen össze van morzsolva. Az említett kövül még több kisebb-nagyob követ, fát, czölöpöket, égetett téglát stb. kotortak ki.

— **Sörkiállítás.** A londoni nord woolwich kertben, hol már majom-, csecsemő és pin-czörnö kiállítás, is volt legújabbán sörkiállítás rendeztek. E vászon sátor alatt hosszan elnyúló két sorban hordók állnak, tartalmukát a sörpar legkülönbözőbb termékei képezik. Ki vannak itt állítva a 35 legnevezetesebb angol sörfőződe hordó serei a kontinens különböző részeiből küldött hordó- és palacszörök, így p. India-pale-ale Bremából, bajor sör Erlangenből s bécsi sörök. A látogatók bizonyos díj lefizetésért a kóstolásra engedélyt kapnak, minek folytán feljogosítottak egyszer a sátorban körülmenni, s a kiállított sörfajtákat mind megízlelni, mire nyilatkozniok kell, hogy melyiket tartják a legjobb sörnek. A pályanyertesek emlék érmekeket kapnak.

— **Iszonyu tett.** Balinczán Eszék közelében Bátor Géza lakása szörnyű jelenet színhelye volt. Esti 9 óraker fegyverekkel ellátva 3 szlávon por lépett az étterembe, hol Bátor Géza nejének, anyjának, leányának és Iszkey János sógorának társaságában ép vacsoránál ültek. A rablók pénzt követeltek s bár a megrémült család röktön kijenté, hogy hajlandó kivánságuknak eleget tenni, mindenkit erősen megkötöztek s a nőket lökdömsni, ütlegelni kezdték. A család tagjai egymásután von-szolták át egyik szobából a másikba, követelve, hogy mindent felnyissanak; minek megtörténte után pénzt és ékszereket eldugdosztak. A motózás megtörténte után a rablók egyike a házi nőt kezdé kinyozni, s a kis leányt úgy földhöz csapták, hogy rögtön elalélt. Erre a rablók némileg meglágyultak s az anyát oda engedték menni alélt gyermekéhez, de egyuttal kijelenték azt is, hogy a legkisebb zajra mindenkit főbe lönek. Az előszobában ujra kezdék a vallatásokat, végre pedig a pinczébe mentek, hol a már említett rabló Bátorné földhöz lökte, mel-lére térdelt és égő gyertyával szemét kezdé perselni. A kis leány ez ijesztő jelenet látására anyjához futott és a gyertyát eloltotta, de a rablók ujra világot gyújtottak, s homlokát meg haját kezdé az előbbi rabló Bátornének perzselni. Éjeli 12 óráig tartott e borzasztó kínzás és ekkor a rablók hosz-szas tanácskozás után földoldozta a nők kezeit. A rablók erre eltávoztak, Bátorra és családjára zárva a pincze ajtót, melynek kulcsát csak pár óra mulva küldték vissza a ház egyik szolgájától, kit magokkal vittek. A rablók négyezer forint értéket vittek el pénzben és egyebekben.

— **Győr** város vesztességét a bécsi börze váltáság mián közel két millióra teszik.

— **A perzsa sah utazása.** A perzsa sah e hó 14-kén érkezett Astrachanba. A város kotmányzója 150 verstnyi távolságra utazott elébe s a magas vendéget a kotmányzóki épületbe kísé- rére, mely annak teljes rendelkezésére bocsátottat. Az épület tetején a perzsa zászló lengett. Az öböl-ben katonai és polgári hatóságok üdvözölték a sahot, miközben a katona zenekar a perzsa hym-nust játszottá és az ágyuütegek néhány üdvölvést tettek. A kotmányzósi épületig terjedő út vörös posztóval volt betakarva. A mint a sah az épület-be belépett, a következő perzsa szertartás teljesít-tetett. Egy mérsáros a küszöbön levágot bárány vérvél megfesté az ajtót, melyen a sah az épület-be jut. E szokás keleten mindanyiszor gyakorolta-tik, midőn valamely uralkodó uj házba költözködik. Moskvában és Pétervárotól azonban e szokást mel-lőzni fogják. Astrachanban két napig fog a sah

időzni, innen a Volga-gőzhajótársulat hajóin Caricynbe szállítottatik, honnan egy külön vonat fogja őt kíséretével együtt Moskvába szállítani. Azon aján-dékok között, melyeket a sah az orosz czárnak hoz, van egyebek közt egy arabs telivér ló is, melynek összes szerelése 800 ezer rubel értékű. Londonban is előkészületeket tesznek a sah fogad-tatására; ott a Buchingham palotában fog lakni. Megérkezése Londonba a jövő hó közepére helyeztetik kilátásba, midőn az angol ki-rálynő is vissza fog térni Balmoralból, hogy vendégét fogadja. A sah tiszteletére rendezett ün-nepélyek között egy nagy hadihajó szemle is ter-veztetik Spitheadban.

— **Különös tünemény.** Zarándból írják lapunknak, hogy ott e hó eleje táján a „Gaina“ nevű hegy egyik oldala kigyult. Ebben még nincs semmi különös, de különössé lesz akkor, ha meg-gondoljuk, hogy e tájon május elsején nagy hava-zások voltak, melyek másfél lábnyi magasán fedték a tájat s a tűz úgy gyult ki — hó alatt s hamvasz-totta el a növényzetet. E különös tüneményt néme-lyek úgy magyarázzák, hogy a hegyből hihetőleg kén fejlődött ki s ez gyult volna meg.

— **Oláh-czigány fuffang.** Nem régi-ben egy igen pikáns történet esett — mint a „Tol-nanegyüt közlöny“ írja — egy közszegben, melyet nem akar megnevezni. Az oláh czigányok — „az isten csapása“ — betértek egy házba, hol épen csak a vászon-cselédség volt otthon. Rövid bo-szélgetés, kunyurálás után a ház udvarán egy hely jelöltetik meg a czigányok által, hol állítólag to-mérdek kincs van elásva. A hiszékeny babonás Évautódok hitték a fekete sereg szavainak s rövid időn. dunna, vánkos, szoknya, czipő, tányér, mo-zsár, nadrág, lajblí, keszkenyő, zsák, zsir, sonka, kolbász, lőnek a búbajos helyre kihordva, melyek aztán egy pár lepedővel leterítették s felettök egy vén sybilla hangoztatá a kincset elővarázsló büv-igeket. — A kincs azonban nem akará magát föl-vetni. Az utolsó eszközhöz folyamodának tehát; — s a házi nőknek . . . mondjuk ki nos, mert hisz „castis omnia sunt casta“ testeiken levő ingeiket is a többi czók-mók közé kelle tenni. — A paradicsomi állapotban levő nők aztán benn a kony-hában várták a kincset. Az augorok és sybillák pe-dig hirtelen nyalabra kapva mindent . . . álló, usde . . . mire a fűgefaleveletlen Évák magukat ujra „sza-lonképes“ állapotba tevék, — akkor ők már ná-danberken tul voltak.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,

mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyors-utazása 1873. mart. 27-től kezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 óraker minden nap indulva d. u. 4 1/2 óraker Nagy-Enyedre érke-zik, Nagy-Enydről Kolozsvárra estvéli 10 óraker

Deésről Szamosujvárra és Kolozsvárra na-indulva, reggeli 8 óraker Kolozsvárra érkezik. Ezen menetén kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 óraker is indulni, ugyszintén Nagy-Enydről éjjeli 3 óraker Kolozsvárra indulhatni, csak hogy ezen meneteknél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enydről Felvinczig a vasuttal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyász-szal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbülső Coupeba 5 ft, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbülső coupeba 3 ft — hátulsó cou-peba 2 ft 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 ft, tulsuly 1 kr. fon-tonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Fe-ren cz szállodájában.

Kolozsvári piac. Egy pár szép ökör 420 ft. Egy pár közepes ökör 320 ft. Egy pár szép tehén 220 ft. Egy pár közepes tehén 190 ft. Marhahus fontja 26 kr. Borjuhús fontja 18 kr. Egy pár szép disznó 220 ft. Egy p. közepes 160 ft. Egy pár süldőmalacz 60 ft. Disznóhús fontja 26 kr. Szalonna, nyers mázsája 35 ft. Szalonna, száraz mázs. 48 ft. Szalonna füstölt fontja 48 kr. Fagygyu mázsája 24 ft. Zsir köz. kupája 1 ft. Zsir, hájszir kup. 1 ft 10 kr. Ludzsir kup. 1 ft 40 kr. Széna, szekere 15 ft. Szalma, szekere 11 ft. Fa, száraz hosszú öle 26 ft. Fa, száraz rövid öle 12 ft. Nyersfa szekere 6 ft. Egy pár pulyka 4 ft. Egy pár liba 2 ft 80 kr. Egy p. kappan 1 ft 40 kr. Egy p. csirke 50 kr. Tojás 5 db 10 kr. Deszka párja 1 ft — kr. Zsindely ezre 4 ft. 60 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Maj. 26-ról. 1873 5/10 metaliques 66.90. nemzeti kölcsön 70.90. 1860-diki államköl-csön 97.50. Bankrészenyek 955.—. Hitelezőv-nyek 280.—. London 111.—. Ezüst 110.—. Cs. kir. arany —.—. 20 frankos arany 8.89.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 77. 50. Temesi 74.50 Erdélyi 72.—. Horv. Szlavan.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Hirdetmény

A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság által ezennel közhírré tételik, miszerint a helybeli m. k. gazdasági hivatalnál (bel-középutca fővámhivatali épület) folyó év május 26-án és következő napján...

A nyomtatványok egy vámmászának kikiáltási ára 10 ft. o. é. állapították meg, a többi tárgyak kikiáltási ára azok becsértéke szerint darabonként vagy a körülményekhez képest vámfontonként az árverésnél fog meghatározatni.

A nyomtatványokból vagy az egész mennyiség egyszerre, vagy pedig 5 és 10 mázsányirészekben a mint az árverésnél körülmények hozandják magukkal, fog árvereztetni és tarozik azokat a legtöbbet ígérő vagy azonnal, vagy legfeljebb 8 napok alatt a gazdasági hivatal helyiségeiből saját költségén elszállíttatni.

A többi tárgyak a vásárló által azonnal saját költségén elszállíttandók lesznek.

Minden tárgyra nézt a vétel azonnal az árverési biztos kezeibe lesz befizetendő és annak letétele előtt semmi nyomtatvány vagy tárgy elszállításra ki nem fogatadni.

A nyomtatványokra írásbeli 50 kr. bélyeges ajánlatok 10 % bánatpénz csatolása mellett beadhatók 1873 június 3-ig bezárólag a m. k. pénzügyigazgatóság elnökségénél Kolozsvárt.

Az elárverezendő nyomtatványok és tárgyak addig is a kir. gazdasági hivatal raktáraiban megismerhetők.

Kolozsvárt 1873 május 6-án.

A m. k.

pénzügyigazgatóságtól.

A lólit képviselőségének van szerencséje tisztelettel jelenteni, hogy az „oszt. Járadék intézet“ (östr. Rentenanstalt) nevet viselő élet-és évjáradék biztosító társulat fő-ügynökségét Kolozsvár. és vidékére nézve, Bartha Lajos urra ruházta, Pest, Váciut 58 szám.

tisztelettel Az oszt. Járadéktintézet nevet viselő élet-és évjáradék biztosító társulat magyarországi képviselősege.

Pesten Váciut. 58 szám.

837

1—3

Schön, gut und billig! Modernste Sonnenschirme. A legdivatosabb ez idényben. Gyári főraktár nap- és esernyőkben. Daczára a munkabér növekedésnek, valamint a szövetek drágaságának, mégis azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagy elővásárlások által az árakat oly alacsonyra szabhatom, mint tavaly.

834 Franzensbadi 1-6. Ásványvíz, vaslépcső és lúg. Borongalásokra és fűdőkhöz. Mattoni és társa. Ásványvíz-gyárából Franzensbadi, a m. k. gazdasági hivatalnál, Kolozsvárt, a m. k. gazdasági hivatal helyiségeiből, a m. k. gazdasági hivatal helyiségeiből, a m. k. gazdasági hivatal helyiségeiből.

(790) Épen most jelent meg 33-dik kiadása a világhírű és tanulságos könyvek: Személyvéd, (der persönliche Schutz) minden koru férfiak tanácsadója Laurentiustól. Borítékban lepecsételve. Ezerféleképpen bizonyult segély és gyógyítás (20 évi tapasztalat) a férfifinom gyöngeségi állapotaiban, ideg bajokban sat. a pusztító önfertőzés és nemi kihágások következményeiben. Minden könyvkereskedés után kapható 2 ft 30 kron, postán küldve 2 ft 40 kr. Pesten Kokai Lajosnál. Károlyutca. Könyvem utánzásaitól, — kis posványművek, a melyek ifjuság barátja, önfentartás s ehez hasonló (állítólag mesés sokasága kiadásban s más otromba hazugságokkal) czimek alatt szemtelenül és kérkedőleg hirdettek a hírlapokban, óvakodi kell. Legyen tehát gondja mindenkinek a valódi kiadást, Laurentius eredeti kiadását megszerezni, a mely 232 nyolczadrét oldalt számlál, 60 bonczt. képpel acélmetszetben van ellátva s a szerző névbélyegét hordozza. Jegyzés könyvem már négy idegen nyelvre van lefordítva (dán, s véd, orosz és olasz), melyek könyvkereskedés után hasonlólag megszerezhetők.

812 Az osztrák 7—8. Industrial-bank Bécs, Istvántér 1 sz. november 6-tól kezdve pénztárjegyeket bocsát ki 100, 500, 1000, 5000 forintos részletekben 5 %, 5 1/2 %, 6 %, 6 1/2 % kamat mellett 8 napi, 14 napi, 30 napi, 60 napi felmondással. A forgalomban levő, fel nem mondott pénztárjegyek a fennebbi naptól kezdve a magasabb kamatot élvezik. A kamatok a felmondásnál mindjárt előre felvehetők, a töke visszafizetése az osztrák-magyar birodalom minden fővárosára utalványozható. Az igazgató-tanács (Utányomat nem díjaztatik)

A hírlapokban bármely könyvkereskedés által hirdetett könyvek, hangjegyek, általában gyorsan és azonnal kaphatók. Demjén László m. k. egyetemi könyvtár Kolozsvárt. Legújabb hangjegyek. Ljusáki iratok és képes könyvek minden kor számára. Ima- és ájtatosságú könyvek, egyrészt olcsó, újrászintén díszkötésben. Ikolai könyvek, nagy válszékben. (620) 42—* Zongorák 300 fttől 450 fttig. Pianók 350 fttől 450 fttig. Használt zongorák 80 fttől 180 fttig. a legolcsóbb áron a minőség szerint, jótállás mellett.

799 8—10. Gruber János Pesten, Lipótváros, Széchenyi- és csillagutca 6 sz. ajánlja nagyválasztékú. Firniszok, lakkok, lenmag- és fa-gépolaj, legjobb angol köszén-kátrány, leg-tiszább fakátrány és vörös benzín-lakkátrány házfedelek behuzására; zeolithkő-fedőlapok, asfált, tűzhatlan téglák és tűzhatlan agyag; belga pátens-kocsikenőcs, fehér szurok, gyanta, sörfőző szurok és fenylenev, finom szurok czipészek, kefekötők, kovácsok és hajók számára. Minde cikkek ezután saját házámnál Lipótváros, csillagutca 6 sz. a. újan fel-állított fiókraktárban is kaphatók. Kehlheimi márvány-lap-, lithografkő-, fizető- és éjjeliasztal-lap-raktárát minden nagyságban, tömörmivű jól kiszáradt parkettait, valódi angol Robinspatent Portland-cementjét védbélyeggel, kufsteini vízhatlan cementjét, alabástrom stuk-káturját és mezei gipsztét; továbbá mindennemű bajor földfestekeit, fehér ólomát, fehér gáliczát, Ultramarin kék és tört olajfestekeit.

801 9—*. Asztali és csemege borok, Dreher-féle palaczk sör Teutsch J. B.-nél Segesvárt. 1862-beli-erdélyi asztali bor, „non plus ultra“ nagy pal. — f. 70 kr. 1868 „ finom rizling — „ 90 kr. 1869 „ „ — „ 90 kr. Rajna és Mosel-borok: Johannisbergi cabinet nagy pal. 4. ft. 40 kr. Rüdeshelmi 2 ft. 50 kr. Liebfrauenmilch 2 ft. 15 kr. Deidesheimi 1 ft. 65 kr. Magyar borok: Budai, finom sashegyi 1 nagy pal. 1 ft. — kr. „ „ 1 kis pal. — frt 50 kr. Somlai, fehér jeles 1 nagy pal. — frt 88 kr. Tokaji, ménesi és muskotály aszu 1 nagy pal. 1 frt 20 kr. 1 kis pal. — frt 60 kr. Champagnei Sillery grand mouss 1 nagy pal. 1 frt 60 kr.

Franczia, spanyol és olasz borok Bordeaux st. Julien, vörös ered. töltés nagy pal. 1 frt 65 kr. Champagnei valódi Clicquot nagy pal. 4 frt — kr. „ Fleur de Sillery nagy pal. 3 frt 60 kr. Muscat-Lunel nagy pal. 1 frt 70 kr. Lacrimae Christi nagy pal. 1 frt 60 kr. Osztrák borok. Vöslau vörös nagy pal. — frt 92 kr. Gumpoldskirchener, fehér nagy pal. 1 frt 20 kr. Liqueurök: Vanillás, valódi Bordeaux nagy pal. 2 frt — kr. Ananas nagy pal. 2 frt — kr. Anisette double, Amsterdami nagy pal. 1 frt 90 kr. Maraschino di Zara nagy pal. 1 frt 60 kr. Dupla kőményes, val. szt.-pétervári nagy pal. 2 frt 50 kr. Hölgly-liqueurök, igen finom: Kávé, Curaçao, thea, Vanilia, viola nagy pal. 1 ft. 30. kr. Bataviaia rak nagy pal. 1 frt 80. kr. Cognac ti nede Champagne nagy pal 3 ft. — Dreher féle palaczk sör Ászoksör nagy pal. — 38 kr. Márcziusi nagy pal. — 40 kr.